

Inklusion i skolen

Sådan gør vi i Fredensborg Kommune

FRIKOMMUNE
-FRISAT OFFENTLIG SEKTOR

Inklusion i skolerne

Sådan gør vi i Fredensborg Kommune

I Fredensborg Kommune arbejder vi for, at alle de børn, der kan have udbytte af det, bliver inkluderet i vores skoler og dagtilbud.

I denne folder kan du læse mere om hvad inklusion betyder for os, hvordan vi arbejder med inklusion i praksis og hvad du selv kan gøre som forælder for at støtte op om en vellykket inklusion og fællesskabet i dit barns klasse.

”Alle børn og unge har ret til at indgå i anerkendende fællesskaber”

Fredensborg Kommunes Børne- og Ungepolitik

Hvad er inklusion?

I daglig tale, taler vi om inklusion, når elever med særlige behov – f.eks. elever med fysiske, faglige, sociale eller psykiske vanskeligheder eller forudsætninger – indgår i folkeskolernes almene undervisning fremfor at gå på specialskole eller i specialklasse.

Men inklusion er også en proces, hvor man respekterer og profiterer af forskelligheder og tilpasser sig hinanden i en anerkendende tilgang. Inklusion handler om hele klassens sammenhold. For at opnå inklusion i en klasse skal der derfor arbejdes med hele klassedynamikken, der skal arbejdes med relationer. Det er således ikke kun den enkelte elev, der skal tilpasse sig fællesskabet, men også fællesskabet, der skal have plads til alle.

”Inklusion handler om barnets oplevelse af at være en værdifuld deltager i det sociale og faglige fællesskab, og det er centralt for at lære noget og for at udvikle sig. Alle børn og unge har brug for at indgå i et fællesskab med pædagoger, lærere og andre børn og unge. Inklusionstankegangen betyder et perspektivskifte fra det enkelte barn til fokus på det fælles”

Ressourcecenter for inklusion og specialundervisning

Inklusion af elever med særlige behov

Beslutningen om, hvorvidt et barn skal gå i en almindelig skoleklasse eller have et specialtilbud, hviler altid på en vurdering af det enkelte barn, hvordan barnet fungerer, og spørgsmålet om barnet vil have gavn af at være inkluderet. Der er altså fortsat børn, hvor det vurderes, at de ikke kan profitere af inklusion. Disse børn visiteres til specialskoler og specialklasser som hidtil.

Skolerne har mulighed for at støtte op om eleven på forskellige måder afhængig af behovet. Det kan f.eks. være:

- Rådgivning til lærerteamet af fagperson, f.eks. psykolog, AKT-vejleder (AKT=Adfærd, kontakt, trivsel), faglige vejledere, sundhedsplejen eller andre.
- Tæt kontakt og samarbejde med familie og fagpersoner
- Særligt tilrettelagt undervisning, individuelt eller i grupper
- Støtte i undervisningen og/eller frikvartererne
- Anderledes tilrettelagt skoledag

Det er en national målsætning, at 96% af alle børn, der går i landets folkeskoler, skal være inkluderet i almenundervisningen i 2015.

I Fredensborg Kommune er målet allerede nået, skolerne inkluderer allerede i dag omkring 96%. Der skal altså ikke inkluderes en større andel elever end i dag, så i stedet skal vi fokusere på, at inklusionen lykkes så godt, at det gavner både den enkelte elev og fællesskabet.

”Hvis et barn ikke umiddelbart passer ind i skolens rammer, spørger man ikke ’om’ eleven hører til, men ’hvordan’ man skal gøre, for at eleven kan inkluderes som værdifuldt medlem af det fællesskab, skolen udgør”

Fra ”Den inkluderende skole” af Rasmus Alenkær

Tidlig indsats og samarbejde

I Fredensborg Kommune har vi fokus på en tidlig indsats og samarbejde omkring børn i vanskeligheder. Det kan være børn, der har en diagnose som autisme eller ADHD, faglige vanskeligheder eller problemer i familien, f.eks. forældrenes skilsmisse eller ved sygdom/død. Uanset problemets karakter, skal vi opdage problemerne så tidligt som muligt og sætte ind, før de vokser sig store, og vi skal samarbejde om det.

For at styrke den tidlige indsats, har Fredensborg kommune udviklet værktøjet ”Find Børnene”. Med ”Find Børnene” kan vi følge børnenes trivsel og fastholde vigtig viden i forbindelse med overgang mellem institutioner og skole.

Når det konstateres, at et barn er i vanskeligheder, skal der skabes dialog og samarbejde mellem familie, skole, institution og andre professionelle omkring barnet, f.eks. psykolog og sagsbehandler. I Fredensborg Kommune er dette tværfaglige samarbejde veletableret og velfungerende og sikrer, at vi tænker hele vejen rundt, og at familiens indsats allerede fra starten bliver en del af løsningen for barnet.

Alle skoler har en fast procedure 'fra bekymring til handling', der helt klart beskriver arbejdsgangene i forbindelse med en bekymring omkring en elev. Alle lærere og pædagoger kender denne arbejdsgang, så de altid ved, hvilken vej de skal gå. I forbindelse med det tværfaglige samarbejde er det helt gennemgående at der tages udgangspunkt i barnets ressourcer og styrker i arbejdet med at finde løsninger for barnet.

"Forældre, børn, unge og fagpersoner samarbejder om at fremme en inkluderende kultur kendetegnet ved social trivsel og modvirke ekskluderende adfærd – herunder mobning.

fra Fredensborg Kommunes Børne- og Ungepolitik

Hvad kan lærere og pædagoger gøre?

Når flere børn – f.eks. børn med ADHD eller autisme – skal inkluderes i almenundervisningen, har lærere og pædagoger brug for viden og støtte.

På hver enkelt skole er der en psykolog tilknyttet, der både kan vurdere barnet og rådgive og give sparring til teamet omkring barnets klasse.

I Fredensborg Kommune har alle skoler en AKT-leder og vejledere, der har særlig viden i forhold til trivsel, adfærd og relationer.

I skolernes ressourcecentre er der desuden faglige vejledere, tosprogscoordinatorer og specialundervisningslærere, der kan bidrage med deres særlige viden som støtte til den enkelte elev og/eller til de voksne omkring barnet.

Undervisningsdifferentiering, klasserumsledelse og målopstilling for den enkelte elev er vigtige værktøjer, når lærerne skal undervise en gruppe børn, der ligger på meget forskellige niveauer både fagligt og i forhold til modenhed og læringsparathed.

Der arbejdes løbende med opkvalificering af lærere og pædagoger på alle skoler, og som noget nyt uddanner Fredensborg Kommune

en række læringsvejledere, der får særlig viden om inklusion, undervisningsdifferentiering, klasserumsledelse, målostilling, målopfølgning og forældresamarbejde. Denne viden videregives til skolens øvrige lærere og pædagoger gennem sparring og sidemandsoplæring.

Forældrenes rolle

Hjemmet og forældrene er vigtige faktorer i forhold til inklusion. Hvis inklusion skal lykkes, er det nødvendigt med opbakning fra alle forældre, også forældrene til de andre børn i klassen.

Det kræver dialog og åbenhed hos elever, lærere og forældre at inkludere elever med særlige udfordringer, så mangfoldigheden i fællesskabet styrkes. Det er vigtigt, at forældrene har fokus på *hele* klassens udvikling og trivsel og går forrest ved at udvise tolerance overfor alle børn.

Med ændringerne i folkeskolen i forbindelse med den nye folkeskolereform, skal skolebestyrelserne udarbejde principper for forældreansvar i forbindelse med børnenes skolegang og det vil her være relevant at forholde sig til inklusion af alle børn.

Den nye skolereform og inklusion

Målene i den nye folkeskolereform understreger, at *alle* elever skal udfordres på deres niveau, at den sociale baggrund ikke skal påvirke elevens muligheder for gode faglige resultater, og at elevernes trivsel skal styrkes.

1. Folkeskolen skal udfordre alle elever, så de bliver så dygtige, de kan.
2. Folkeskolen skal mindske betydningen af social baggrund i forhold til faglige resultater.
3. Tilliden og trivslen i folkeskolen skal styrkes gennem respekt for professionel viden og praksis.

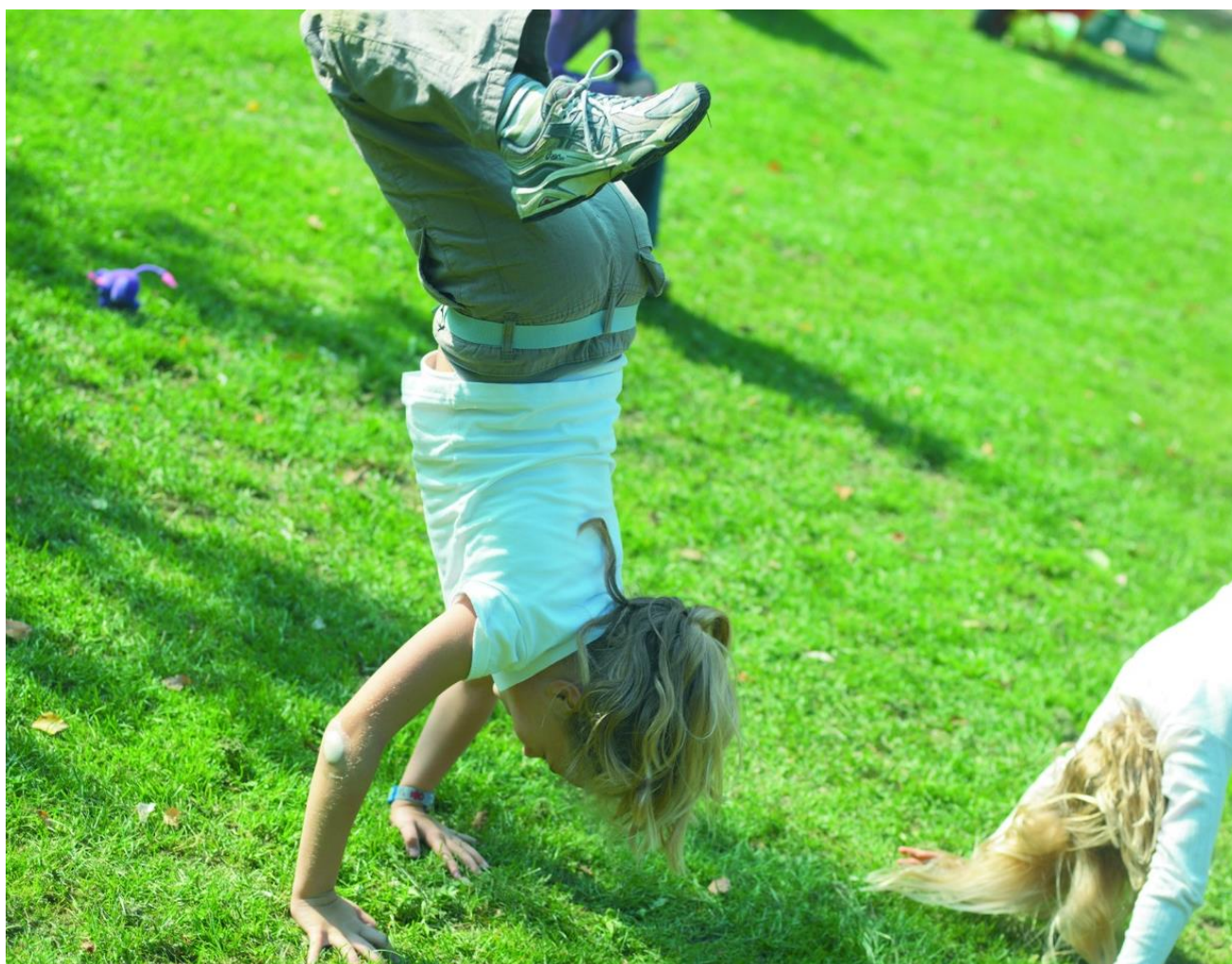
Målene i den nye folkeskolereform

Der er en række elementer i den nye reform der vil gøre det nemmere at etablere inkluderende undervisning med høj faglighed og trivsel for alle elever:

- Flere undervisningstimer i forskellige fag og understøttende undervisning til at understøtte den faglige indlæring
- Opstilling af mål for og med den enkelte elev og løbende opfølgning på om målene er nået. Alle elever profiterer af høje forventninger, kendskab til målene og viden om, hvor de er i forhold til de opstillede mål.
- Kontaktpersonordning. Alle elever får en kontaktperson, som følger eleven og følger op på elevens mål. Det skaber en tryghed ikke mindst for elever, der har svært ved enten det sociale fællesskab eller det faglige.
- Flere pædagoger i skolen. Pædagoger er dygtige til relationer og til at se børn for det de er og kan.
- Vekslen mellem teori og praksis giver mulighed for at lære på flere måder.
- Kompetenceudvikling af lærere og pædagoger – blandt andet de nye læringsvejledere.

Samtidig er der elementer i den nye folkeskolereform, der kan være vanskelige for gruppen af elever med særlige behov. Den længere skoledag må f.eks. være varieret med en vekslen mellem praktiske og teoretiske aktiviteter med mere bevægelse i og omkring undervisningen, ligesom lærere og pædagoger må kompensere for en løsere struktur ved at forberede de lidt sårbare elever på, hvad der skal ske og strukturere deres hverdag.

Ordliste vedr. inklusion

ADHD	(Attention defici/hyperactivity disorder) viser sig som følgende symptomer: vanskeligheder med at koncentrere sig, svært ved at fastholde opmærksomhed, manglende evne til at overskue flere ting ad gangen, uro i kroppen, impulsivitet, manglende selvregulering, behov for genkendelighed og struktur. Graden af symptomer er forskellig.
AKT	Adfærd, Kontakt og Trivsel. Begrebet bruges om problemstillinger vedr. adfærd og relationer.
AKT-leder	En af skolens ledere, der har AKT som særligt ansvarsområde. Kommunens AKT-ledere indgår i et fagligt netværk. Deltager desuden i Interne og eksterne konferencer
AKT-vejleder	Lærer med særlig uddannelse indenfor AKT. AKT-vejlederens opgave er at støtte op om det pædagogiske personale, der har med elever med AKT-udfordringer at gøre. AKT-vejlederen kan også gå ind i konkrete elevsager med eleven og dennes familie. Deltager desuden i Interne og eksterne konferencer
Autisme (eller autismespektrumdiagnose)	Gennemgribende udviklingsforstyrrelse karakteriseret ved vanskeligheder i forhold til social interaktion og kommunikation, med at omstille sig og håndtere rutinebrud og med at udvikle sproglige færdigheder.
Find Børnene	Tiltag, der skal styrke den tidlige indsats ved at følge børnenes trivsel og fastholde vigtig viden i forbindelse med overgang mellem institutioner og skole.

Inklusion	Elever med særlige behov – dvs. elever med fysiske, faglige, sociale eller psykiske vanskeligheder – indgår i folkeskolernes almene undervisning fremfor at gå på specialskole eller i specialklasse
Klasserumsledelse	Undervisningsmetode, der har som formål at skabe ro og struktur i klassens arbejde
Konference	Møde, hvor relevante parter omkring barnet/-eleven deltager.
Læringsvejledere	Lærere med særlig uddannelse i nye læringsformer. Læringsvejlederne skal støtte op og videregive faglig viden til lærere og pædagoger på skolerne.
Ressourcecenter	Alle skoler i Fredensborg Kommune har et ressourcecenter, hvor kompetencer indenfor faglige vejledning, AKT, specialundervisning, dansk som andetsprog samles og koordineres
Skolereform	Ny lovgivning for folkeskolen, hvor der bl.a. kommer flere timer i forskellige fag, til bevægelse, lektiehjælp og understøttende undervisning.
Tværfagligt samarbejde:	Dialog og samarbejde mellem familie, skole, institution og andre professionelle omkring barnet, f.eks. psykolog og sagsbehandler, der sikrer, at der bliver tænkt hele vejen rundt, og at familiens indsats allerede fra starten bliver en del af løsningen for barnet.
Undervisningsdifferentiering	Undervisningsmetode, der har som formål, at hver elev får udfordringer og støtte på sit faglige niveau.

